

Uchwała Nr

Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego

z dnia

**w sprawie Gminnego Programu Wspierającego Rozwiązywanie Problemu Bezdomności
w Ostrowcu Świętokrzyskim na lata 2017 – 2020**

Na podstawie art. 7 ust.1 pkt 6 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 poz. 446, z późn. zm), art. 17 ust. 1 pkt 1 i 3, ust. 2 pkt 4 i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z. 2016 r. poz. 930, z późn. zm.) oraz uchwały Nr LVI/71/2014 Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 29 maja 2014 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ostrowiec Świętokrzyski na lata 2014 – 2021, Rada Miasta uchwała, co następuje:

§ 1. Ustanawia się Gminny Program Wspierający Rozwiązywanie Problemu Bezdomności w Ostrowcu Świętokrzyskim na lata 2017 – 2020 – stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Gminny Program Wspierający Rozwiązywanie Problemu Bezdomności w Ostrowcu Świętokrzyskim na lata 2017 – 2020 stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ostrowiec Świętokrzyski na lata 2014 – 2021.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

Projektodawca:

Prezydent Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego

Przedstawiający w imieniu projektodawcy:

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

RADCA PRAWNY
mgr Hanna Mieburkowska
K.E.K. 993

Załącznikdo Uchwały
Nr.....
Rady Miasta
Ostrowca Świętokrzyskiego
z dnia.....

Gminny Program
Wspierający Rozwiązywanie Problemu Bezdomności
w Ostrowcu Świętokrzyskim na lata 2017 – 2020

Ostrowiec Świętokrzyski 2017 rok

Spis treści

I. Charakterystyka środowiska lokalnego i problemu bezdomności na terenie miasta Ostrowca Świętokrzyskiego.....	3
II. Podstawowe założenia Programu.....	6
1. Charakter działań.....	6
2. Metody pracy z osobami bezdomnymi.....	6
3. Cele Programu i wskaźniki ich realizacji.....	7
III. Bariery w procesie usamodzielniania się osób bezdomnych.....	13
IV. Zasoby w pracy na rzecz osób bezdomnych.....	14
V. Monitoring i ewaluacja Programu.....	14
VI. Zasady finansowania Programu.....	15
VII. Podstawy prawne Programu.....	15
VIII. Instytucje realizujące Program.....	19

I. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA LOKALNEGO I PROBLEMU BEZDOMNOŚCI NA TERENIE MIASTA OSTROWCA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Ponadto pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowcu Św. swoją pomocą obejmuje miasto Ostrowiec Świętokrzyski realizując wszystkie formy świadczeń pomocy społecznej, tj. pracę socjalną, poradnictwo, formę pieniężną, w naturze, usługową i instytucjonalną. MOPS w swojej pracy stosuje tzw. metodyczny model działania, polegający na wywołaniu takiej zmiany w kliencie, jego osobowości, myśleniu i zachowaniu lub jego otoczeniu, aby klient mógł samodzielnie radzić sobie z trudnościami dnia codziennego bez systemu pomocy społecznej lub z marginalnym jego udziałem oraz odnalazł się na rynku pracy. Jest to obecnie strategiczny cel funkcjonowania ostrowieckiej pomocy społecznej.

Na dzień 31.12.2016 r. ludność Ostrowca Świętokrzyskiego według „Oceny zasobów pomocy społecznej” wynosiła 70.677 osób, z czego 33.369 mężczyzn i 37.308 kobiet, natomiast z pomocy społecznej korzysta 2.193 środowisk (osób i rodzin), z czego 283 w formie pracy socjalnej¹.

Powody przyznania pomocy:

- 1) ubóstwo – 1.353,
- 2) bezdomność -115,
- 3) potrzeba ochrony macierzyństwa – 150,
- w tym - wielodzietność – 73,
- 4) bezrobocie – 854,
- 5) niepełnosprawność – 1.225,
- 6) długotrwała lub ciężka choroba – 579,
- 7) bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa – 373,
w tym:
- rodziny niepełne – 186,
- rodziny wielodzietne – 44,
- 8) przemoc w rodzinie – 217,
- 9) alkoholizm – 391,
- 10) narkomania – 13,
- 11) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego – 49,

¹ Sprawozdanie z realizacji zadań wykonywanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim w 2016 r.

W 2016 roku zarejestrowano w ewidencji MOPS 115 osób bezdomnych, w tym 3 osoby miały trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Bezdomni przebywający na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego to w większości mężczyźni – 109 osób, kobiety – 6 osób. Najwięcej osób bezdomnych stanowi grupa w przedziale wiekowym od 41-60 lat (67 osób), najmniej liczną od 18-40 lat (20 osób). Wśród osób bezdomnych dominują osoby stanu wolnego (47 osób) i rozwiedzione (45 osób). Natomiast z przeprowadzonych badań wynika, że bezdomni to osoby głównie z wykształceniem zawodowym (42 osób) i podstawowym (32 osoby). Ponad 60% osób bezdomnych deklaruje problemy zdrowotne, w tym 41 osób - problem alkoholowy, co stanowi jedną z głównych przyczyn trudności w podjęciu zatrudnienia.

Przyczyny bezdomności w Ostrowcu Świętokrzyskim stanowią: trudna sytuacja materialna osób bezdomnych (brak dochodu – 52 osoby, pomoc w formie zasiłku stałego pobiera 49 osób), uzależnienia (41 osób), wymeldowanie z mieszkania (40 osób), konflikty rodzinne (20 osób) oraz utrata pracy (8 osób). Najdłużej w bezdomności powyżej 10 lat, pozostaje 22 osoby, od 6 do 10 lat - 55 osób.

Sytuacja mieszkaniowa:

- 102 bezdomnych nie posiada stałego miejsca zameldowania,
- 13 bezdomnych posiada stałe miejsce zameldowania, ale bez możliwości przebywania w mieszkaniu,
- 22 bezdomnych przebywało w Noclegowni,
- 20 bezdomnych nocowało w różnych miejscach na terenie Ostrowca Św. (pustostany, klatki schodowe, altany działkowe, itp.),
- 55 bezdomnych pomieszkiwało u różnych znajomych na terenie Ostrowca Św.,
- 15 bezdomnych przebywało w schroniskach poza Ostrowcem Św., w tym 3 osoby bezdomne pokrywały opłaty za swój pobyt z własnych środków,
- 3 bezdomnych przebywało w zakładzie opieki paliatywno – hospicyjnej.

Formy pomocy świadczone na rzecz osób bezdomnych: zasiłek stały - 49 osób, zasiłek celowy - 24 osoby, zasiłek okresowy - 32 osoby, obiady na stołówce MOPS - 47 osób.

Zespół ds. osób bezdomnych MOPS prowadził pracę socjalną na rzecz bezdomnych w następujących sferach:

1) zdrowotnej:

- udzielono pomocy w uzyskaniu stopnia niepełnosprawności - 23 osobom,
- zmotywowano do podjęcia leczenia odwykowego otwartego - 9 osób, zamkniętego - 3 osoby,
- zrealizowano recepty – 8 osobom,
- zmotywowano do dbania o własny stan zdrowia i higienę osobistą - 60 osób,
- udzielono pomocy w uzyskaniu potwierdzenia prawa do ubezpieczenia zdrowotnego - 15 osobom,

2) zawodowej:

- zmotywowano do podjęcia zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej w Ostrowcu Św. – 9 osób,
- zmotywowano do uczestnictwa w Klubie Integracji Społecznej w Ostrowcu Św. - 5 osób,
- zmotywowano do podjęcia zatrudnienia - 2 osoby,

3) mieszkaniowej:

- udzielono pomocy w wypełnieniu i złożeniu wniosku o lokal socjalny w ZUM – 6 osobom (w 2016 r. 2 osoby bezdomne otrzymały mieszkanie),

4) socjalno – bytowej:

- udzielono pomocy w wypełnieniu i złożeniu wniosku o zasiłek pielęgnacyjny - 5 osobom,
- zapewniono odzież – 10 osobom,
- przeprowadzono patrole miejsc przebywania osób bezdomnych - 9 osób,
- rozpowszechniano plakaty i ulotki informacyjne na temat możliwości skorzystania z pomocy,
- systematycznie uzupełniano bazy adresowe placówek w których udziela się pomocy osobom bezdomnym na terenie Ostrowca Św. i województwa świętokrzyskiego,
- dowożono osoby bezdomne do schronisk poza terenem Ostrowca Św. - 2 osoby,

5) rodzinnej:

- motywowano do utrzymywania, nawiązania zerwanych kontaktów z rodziną – 90 osób,
- zmotywowano do powrotu do rodziny - 2 osoby.

W 2016 r. zawarto w MOPS z osobami bezdomnymi 16 indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz 12 kontraktów socjalnych.

Zespół ds. osób bezdomnych MOPS ściśle współpracował z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób bezdomnych: Strażą Miejską, Policją, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej (prowadzi Noclegownię i Ogrzewalnię dla Bezdomnych Mężczyzn), Polskim Czerwonym Krzyżem, schroniskami dla osób bezdomnych na terenie Polski, Zakładem opieki Zdrowotnej w Ostrowcu Św., Świętokrzyskim Ośrodkiem Terapii, Ośrodkiem Leczenia Zaburzeń Psychiczych i Uzależnień „Eskulap”, Zakładem Opieki Paliatywno Hospicyjnej.

II. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA PROGRAMU

1. CHARAKTER DZIAŁAŃ

Działania o charakterze profilaktycznym – zapobiegają utrwalaniu i poszerzaniu bezdomności. Tego typu działania są nakierowane przede wszystkim na wychowanków opuszczających domy dziecka, byłych więźniów, środowiska dysfunkcyjne, osoby i rodziny zagrożone eksmisją i inne osoby zagrożone bezdomnością z różnych przyczyn. Działania te polegają na podnoszeniu wiedzy i świadomości poprzez edukację oraz łamanie istniejących w społeczeństwie lokalnym stereotypów dotyczących osób bezdomnych.

Działania o charakterze osłonowym – zapobiegają degradacji biologicznej i społecznej osób bezdomnych poprzez zabezpieczenia noclegu, żywienia, niezbędnej odzieży i obuwia, pomoc w odtworzeniu dokumentów osobistych (np. dowód osobisty, świadectwa pracy, itp.). Priorytetem jest również udzielanie pomocy tym osobom, które posiadają deficyty zdrowia somatycznego i psychicznego poprzez motywowanie do podjęcia leczenia, a w szczególności terapii uzależnień i podtrzymywania abstynencji.

Działania o charakterze aktywizującym – zmierzają do wyprowadzenia z bezdomności konkretne osoby i grupy społeczne, rokujące przezwycięzenie tej sytuacji. Działania te muszą być adekwatne do rodzaju doświadczanej bezdomności, zasobów własnych podmiotów tj. służb publicznych i organizacji pozarządowych realizujących zadania w oparciu o wypracowane wspólnie standardy pracy z bezdomnymi oraz otoczenia, np. rynku pracy, gospodarki usług społecznych, społeczności lokalnej.

2. METODY PRACY Z OSOBAMI BEZDOMNYMI

Kontrakt socjalny - pisemna umowa zawarta przez pracownika socjalnego z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny; zawierany głównie na konkretne i nie rozciągnięte w czasie działania.

Indywidualny Program Wychodzenia z Bezdomności - polega na wspieraniu osoby bezdomnej w rozwiązywaniu jej problemów życiowych, w szczególności rodzinnych i mieszkaniowych, oraz pomocy w uzyskaniu zatrudnienia. Program jest opracowywany przez pracownika socjalnego MOPS wraz z osobą bezdomną i podlega zatwierdzeniu przez dyrektora MOPS.

3. CELE PROGRAMU I WSKAŹNIKI ICH REALIZACJI

Cel główny Programu:

Zmniejszenie liczby osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych poprzez wspieranie działań nakierowanych na przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu bezdomności.

Obszar 1 – PROFILAKTYKA

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie wzrostowi liczby osób bezdomnych.
2. Stworzenie skutecznego systemu działań zapobiegających bezdomności.

Obszar 2 - INTERWENCJA

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie bezpieczeństwa i monitoring osób bezdomnych przebywających w miejscach nie nadających się do zamieszkania.
2. Zapewnienie niezbędnej i podstawowej pomocy mającej na celu przewyciężenie przez osoby bezdomne trudnej sytuacji życiowej.

Obszar 3 – AKTYWIZACJA

Cele szczegółowe:

1. Aktywizacja osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych.
2. Reintegracja zawodowa i społeczna osób bezdomnych.

Obszar 4 – USAMODZIELNIANIE

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie procesu usamodzielniania osób bezdomnych.

Wskaźniki realizacji Programu:

Obszar 1 Profilaktyka			
<i>Cel szczegółowy</i>	<i>Działania</i>	<i>Wskaźniki</i>	<i>Podmioty realizujące zadania</i>
1. Zapobieganie wzrostowi liczby osób bezdomnych.	1. Prowadzenie bieżącego monitoringu sytuacji osób zagrożonych eksmisją i bezdomnych.	1. Liczba osób/rodzin zagrożonych bezdomnością. 2. Liczba osób/rodzin bezdomnych. 3. Liczba osób/rodzin zalegających z opłatami czynszowymi.	MOPS, ZUM, ZARZĄDCY LOKALI
	2. Podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacji zdiagnozowania zagrożenia bezdomnością i problemów współistniejących.	1. Liczba osób zagrożonych bezdomnością objętych działaniami interwencyjnymi. 2. Liczba osób, którym udało się uniknąć eksmisji, dzięki podejmowanym działaniom ze strony instytucji.	MOPS, ZUM, ZARZĄDCY LOKALI
2. Stworzenie skutecznego systemu działań zapobiegających bezdomności.	1. Praca socjalna z osobami zagrożonymi bezdomnością i bezdomnymi w kierunku zaspokojenia podstawowych potrzeb.	Liczba osób bezdomnych objętych pracą socjalną.	MOPS
	2. Motywowanie osób bezdomnych do dbałości o zdrowie i wygląd zewnętrzny.	1. Liczba osób bezdomnych skierowanych do usług higienicznych. 2. Liczba osób bezdomnych, które skorzystały z usług higienicznych.	MOPS, PKPS,
	3. Motywowanie osób bezdomnych z problemami zdrowotnymi do ubiegania się o orzeczenie stopnia niepełnosprawności.	Liczba osób bezdomnych, które uzyskały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.	MOPS, PCPR

	4. Motywowanie do utrzymywania abstynencji i leczenia odwykowego oraz podejmowania działań wspierających utrzymywanie trzeźwości przez osoby bezdomne, jak również kierowanie ich w razie potrzeby do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	1. Liczba osób bezdomnych z problemem alkoholowym. 2. Liczba osób bezdomnych zdiagnozowanych jako uzależnione. 3. Liczba osób bezdomnych skierowanych do GKRPA. 4. Liczba osób bezdomnych, wobec których orzeczono obowiązek leczenia odwykowego. 5. Liczba osób bezdomnych, które podjęły leczenie odwykowe.	MOPS, GKRPA, ESKULAP, ŚOT
	5. Prowadzenie kampanii informacyjnych dotyczących zasad reagowania w kontakcie z osobami bezdomnymi, sposobów zgłaszania miejsc ich przebywania oraz instytucjonalnych form pomocy osobom bezdomnym.	Liczba kampanii informacyjnych na rzecz osób bezdomnych.	MOPS
Obszar 2 Interwencja			
1. Zapewnienie bezpieczeństwa i monitoring osób bezdomnych przebywających w miejscach nienadających się do zamieszkania.	1. Motywowanie osób bezdomnych do unikania pobytu w miejscach niemieszkalnych.	Liczba osób bezdomnych przebywających w miejscach niemieszkalnych.	MOPS, KPP, SM
	2. Monitorowanie sytuacji osób bezdomnych na terenie miasta poprzez docieranie wraz ze służbami mundurowymi do osób bezdomnych przebywających i nocujących poza placówkami noclegowymi.	Liczba osób bezdomnych objętych monitoringiem służb i liczba patroli.	MOPS, SM, KPP
2. Zapewnienie niezbędnej i podstawowej pomocy mającej na celu	1. Umieszczanie osób bezdomnych w placówkach „niskoprogowych” (noclegownia, ogrzewalnia) na terenie Ostrowca Św.	1. Liczba osób bezdomnych skierowanych do noclegowni, ogrzewalni w Ostrowcu Św. 2. Liczba osób	MOPS, SM, KPP, PKPS

przewycięzenie trudnej sytuacji życiowej przez osoby bezdomne.		bezdomych korzystających z ogrzewalni. 3. Liczba osób bezdomych korzystających z noclegowni.	PKPS
	2. Kierowanie osób bezdomych do całodobowych ośrodków wsparcia (schroniska dla osób bezdomych) na terenie całego kraju.	Liczba osób bezdomych skierowanych do schronisk dla osób bezdomych.	MOPS
	3. Zapewnienie gorących posiłków osobom bezdomnym.	Liczba osób bezdomych objętych pomocą w formie gorących posiłków.	MOPS, FUNDACJA
	4. Współdziałanie z organizacjami pozarządowymi w zakresie wydawania odzieży i żywności osobom bezdomnym.	1.Liczba osób bezdomych, którym wydano talony na odzież. 2.Liczba osób bezdomych korzystających z odzieży. 3. Liczba osób bezdomych korzystających z żywności, m.in. w ramach FEAD - Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020.	MOPS, PCK, PKPS
	5. Udzielanie osobom bezdomnym świadczeń z pomocy społecznej.	Liczba osób bezdomych objętych pomocą finansową oraz w naturze.	MOPS
	6. Objęcie osób bezdomych ubezpieczeniem zdrowotnym na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.	Liczba osób bezdomych objętych ubezpieczeniem zdrowotnym.	MOPS
	7. Kierowanie osób bezdomych wymagających stałej opieki i pielęgnacji do domu pomocy społecznej.	Liczba osób bezdomych skierowanych do dps.	MOPS

	8. Udzielanie wsparcia osobom bezdomnym w przystosowaniu do życia w społeczeństwie oraz opuszczającym zakłady karne w przestrzeganiu obowiązujących norm społecznych.	Liczba osób bezdomnych, którym udzielono pomocy po opuszczeniu zakładu karnego.	MOPS, PKPS, PCK,
	9. Pomoc w uzyskaniu przez osoby bezdomne świadczeń emerytalno – rentowych.	Liczba osób bezdomnych, które uzyskały świadczenia emerytalno – rentowe.	MOPS
	10. Pomoc osobom bezdomnym w uzyskaniu dokumentów osobistych (np. dowód osobisty, świadectwa pracy, itp.)	Liczba osób bezdomnych, które uzyskały dokumenty osobiste.	MOPS, UM
Obszar 3 Aktywizacja			
1. Aktywizacja osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych.	1. Prowadzenie pracy z osobami zagrożonymi bezdomnością i bezdomnymi w oparciu o indywidualny program wychodzenia z bezdomności i kontrakt socjalny.	1. Liczba osób bezdomnych, które zostały objęte indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności. 2. Liczba osób bezdomnych, które zostały objęte kontraktem socjalnym.	MOPS
2. Reintegracja zawodowa i społeczna osób bezdomnych.	1. Zapewnienie osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym dostępu do szkoleń, poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy.	Liczba osób bezdomnych skierowanych do CIS/KIS, celem uzyskania zatrudnienia socjalnego i inne formy aktywizacji zawodowej.	MOPS, FUNDACJA – CIS, KIS, PUP
	2. Zapewnienie osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym dostępu do poradnictwa psychologicznego i prawnego oraz szkoleń i poradnictwa podnoszącego kompetencje społeczne.	1. Liczba osób bezdomnych, które skorzystały z pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego. 2. Liczba osób bezdomnych, które skorzystały ze szkoleń.	MOPS, PKPS, FUNDACJA

Obszar 4 Usamodzielnianie

1. Wspieranie procesu usamodzielniania osób bezdomnych.	1. Stworzenie mieszkań chronionych/treningowych/wspieranych dla osób bezdomnych realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności.	Liczba osób bezdomnych, które uzyskały schronienie w mieszkaniu chronionym/treningowym/wspieranym.	MOPS, ZUM, UM
	2. Motywowanie i pomoc osobom bezdomnym w składaniu wniosków o przydział mieszkania socjalnego z zasobów Gminy Ostrowiec Św.	Liczba osób bezdomnych, które otrzymały mieszkanie socjalne.	MOPS, ZUM, UM
	3. Motywowanie osób bezdomnych do aktualizowania informacji zawartych we wnioskach o przydział mieszkania socjalnego i ewentualnego składania odwołań od projektu wykazu osób zakwalifikowanych do przydziału mieszkania z zasobów Gminy Ostrowiec Św.	1. Liczba osób bezdomnych, które zaktualizowały wnioski o przydział mieszkania socjalnego. 2. Liczba osób bezdomnych, które złożyły odwołanie od projektu wykazu osób zakwalifikowanych do przydziału mieszkania socjalnego.	MOPS, ZUM

III. BARIERY W PROCESIE USAMODZIELNIANIA OSÓB BEZDOMNYCH

Ze strony osób bezdomnych:

- uzależnienia (alkohol, narkotyki),
- brak kwalifikacji zawodowych i trudności w znalezieniu zatrudnienia,
- brak chęci współpracy z ośrodkami pomocy społecznej,
- brak chęci współpracy w procesie leczenia,
- brak motywacji do poprawy własnej sytuacji,
- postawa bierności wśród bezdomnych, przejawiająca się w podejmowaniu działań pozorowanych i niechęci do współpracy z pracownikami socjalnymi,
- niska samoocena, brak motywacji i niechęć do zmiany swojej sytuacji życiowej,
- niechęć do podjęcia stałego zatrudnienia,
- zerwane więzi rodzinne, brak wsparcia najbliższych,
- brak chęci współpracy w procesie leczenia uzależnień,
- obciążenia alimentacyjne,
- brak konsekwencji w realizacji ustalonych form wsparcia,
- problemy zdrowotne osób bezdomnych,
- niezaradność życiowa, niska samoocena,
- brak chęci podporządkowania się określonym regułom i dyscyplinie,
- bierna postawa, marazm, niechęć do zmian,
- trudności w akceptacji sformalizowanych norm społecznych np. regulaminu noclegowni, schroniska dla bezdomnych, zwłaszcza nakazu utrzymywania abstynencji w trakcie pobytu w takiej placówce,
- świadomy wybór bezdomności.

Ze strony systemu:

- zbyt mała ilość lokali socjalnych i mieszkań dostępnych dla osób o niskich dochodach,
- duża stopa bezrobocia w regionie i brak ofert pracy, z których mogłyby osoby bezdomne, a więc z określonymi uwarunkowaniami skorzystać,
- zbyt wąski zakres działań w obszarze profilaktyki bezdomności i wczesnej interwencji,
- brak noclegowni dla kobiet i dzieci,
- niewystarczająca liczba miejsc w noclegowniach i schroniskach dla bezdomnych,
- niepełna standaryzacja:
 - a/ placówek dla osób bezdomnych,
 - b/ pracy socjalnej z osobami bezdomnymi w placówkach,
- niewystarczające wsparcie osób bezdomnych ze strony specjalistów w środowisku oraz w placówkach dla osób bezdomnych: specjalistów ds. uzależnień, psychologów, lekarzy specjalistów (w szczególności - psychiatrów), prawników, pedagogów,
- ograniczone środki finansowe na usamodzielnienie osób bezdomnych,
- brak zainteresowania pracodawców zatrudnianiem osób bezdomnych,
- zbyt mała skuteczność profilaktyki i terapii uzależnień w przypadku osób bezdomnych,
- długotrwała procedura związana z przymusowym leczeniem odwykowym osób bezdomnych,
- stereotypy funkcjonujące w społeczeństwie dotyczące osób bezdomnych,
- brak konkretnej perspektywy uzyskania stałego miejsca zamieszkania,

- brak meldunku uniemożliwiający uzyskanie zatrudnienia.

IV. ZASOBY W PRACY NA RZECZ OSÓB BEZDOMNYCH

Osoby bezdomne przebywające na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego mogą być obejmowane działaniami w ramach Strategii i Programów oraz wsparciem instytucji wymienionych w Rozdziale VIII niniejszego Programu, zgodnie z ich kompetencjami i uprawnieniami.

V. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring to proces, polegający na ustalaniu postępu w realizacji Programu. Będzie on prowadzony przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim. W ramach monitoringu przeprowadzany będzie przegląd postępu realizacji zadań programowych w odniesieniu do zapisów zawartych w Programie. Pod uwagę będą brane: opis wykonanych w określonym czasie działań, stopień osiągniętych wskaźników oraz ewentualne uwagi.

Realizatorzy Programu odpowiedzialni za realizację wyników celów szczegółowych będą przekazywali do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim dane dotyczące wykonania zadań, po zakończonym roku kalendarzowym, nie później niż do dnia 31 stycznia następnego roku w formie RAPORTU Z REALIZACJI PROGRAMU – zgodnie z poniższym wzorem.

Na podstawie przekazanych danych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim sporządzi sprawozdanie z realizacji Programu w oparciu o analizę i ocenę wskaźników, następnie zorganizuje spotkanie, na którym poinformuje Realizatorów Programu o wynikach oceny skuteczności i użyteczności podejmowanych zadań, a w razie potrzeby będzie decydował o wdrożeniu działań korygujących.

Sprawozdanie z monitoringu będzie sporządzane i przekazane Radzie Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego do dnia 31 marca każdego roku kalendarzowego.

WZÓR RAPORTU Z REALIZACJI PROGRAMU

L.p.	Nazwa obszaru	Nazwa działania	Nazwa wskaźnika	Stopień osiągnięcia wskaźnika w okresie objętym sprawozdaniem	Uwagi

Ewaluacja Programu odbywa się w oparciu o dane i dokumenty uzyskane w procesie monitorowania Programu oraz inne dokumenty, które mogłyby zawierać przydatne informacje.

Proces ewaluacji Programu ma na celu ocenę jego wdrażania pod kątem adekwatności podejmowanych działań, ich efektywności, tempa realizacji Programu, skuteczności metod zastosowanych w realizacji Programu oraz jego trwałości i użyteczności. Proces ten powinien dostarczyć wnioski co do kształtu dalszej pracy w ramach Programu.
Częstotliwość ewaluacji Programu - jeden raz w roku kalendarzowym.

VI. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Zadania ujęte w Programie finansowane będą odpowiednio przez Gminę Ostrowiec Świętokrzyski oraz innych Realizatorów Programu w ramach ich zadań ustawowych i statutowych, a także ze źródeł zewnętrznych, np. programy rządowe, środki unijne i inne.

VII. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

a) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016r. poz. 930, z późn. zm.)

Art. 6 pkt 8 za osobę bezdomną uważa się: „... osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania”.

Art. 7. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:
3) bezdomności;

Art. 15. Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- 2) pracy socjalnej;
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Art. 17. 1. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;

3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;

Art. 17. 2. Do zadań własnych gminy należy:

4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Art. 110 ust. 10. Rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 9, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

b) Strategie:

1. **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020** przyjęta Uchwałą Nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (M.P z 2013 r. poz. 640).

2. **Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012 – 2020** przyjęta Uchwałą Nr XVI/296/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 stycznia 2012 roku w sprawie przyjęcia do realizacji Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012 – 2020.

3. **Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowieckiego na lata 2016 – 2017** przyjęta Uchwałą Nr XXVI/158/2016 Rady Powiatu Ostrowieckiego z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie „Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Ostrowieckiego na lata 2016 - 2017”

4. **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ostrowiec Świętokrzyski na lata 2014 – 2021** przyjęta Uchwałą Nr LVI/71/2014 Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 29 maja 2014 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ostrowiec Świętokrzyski na lata 2014 – 2021.

c) Programy:

1. **Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji**” przyjęty Uchwałą Nr 165 Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2014 r. w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji.” /Monitor Polski z dnia 16 września 2014 r. poz. 787/.

2. **Świętokrzyski Program Pomocy Społecznej na lata 2012 – 2017** przyjęty Uchwałą Nr XXVI/420/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie przyjęcia do realizacji Świętokrzyskiego Programu Pomocy Społecznej na lata 2012 – 2017.

3. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2012 – 2017 przyjęty Uchwałą Nr XXVI/481/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie przyjęcia programu p. n. „Wojewódzki Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2012 – 2017.”

4. Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych na lata 2014 – 2020 przyjęty Uchwałą Nr XLII/746/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie: przyjęcia do realizacji „Wojewódzkiego programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020.”

5. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2015 – 2017 przyjęty Uchwałą Nr VII/19/2014 Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 30 grudnia 2014 r.

6. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Ostrowiec Świętokrzyski na 2017 rok przyjęty Uchwałą Nr XL/135/2016 Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Ostrowiec Świętokrzyski na 2017 rok.

7. Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Ostrowiec Świętokrzyski na lata 2013 – 2018 przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/151/2012 Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie przyjęcia Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Ostrowiec Świętokrzyski na lata 2013 – 2018.

d) Akty prawne, które mogą być zastosowane w sprawach rozwiązywania problemów bezdomności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym – (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych – (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 487)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii – (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym – (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1828)
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych – (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy –

- (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390)
 - ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.)
 - ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego – (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 882)
 - ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – (Dz. U. z 2017 r. poz. 489 z późn. zm.)
 - ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych – (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 180)
 - ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego – (Dz. U. z 2016 r. poz. 1610 z późn. zm.)
 - ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności – (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 657)
 - ustawa z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych – (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1464)
 - ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych – (Dz. U. z 2016 r. poz. 1793 z późn. zm.)
 - ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego – (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1257)
 - ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych – (Dz. U. z 2015 r. poz. 833 z późn. zm.)
 - rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 sierpnia 2016 r. w sprawie finansowego wsparcia na tworzenie noclegowni i domów dla bezdomnych – (Dz. U. z 2016 r. poz. 1272)
 - rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 lutego 2016 r. w sprawie finansowego wsparcia na tworzenie lokali socjalnych, mieszkań chronionych i lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy nie stanowiących lokali socjalnych – (Dz. U. z 2016 r. poz. 259.)

VIII. INSTYTUCJE REALIZUJĄCE PROGRAM

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim ul. Świętokrzyska 22 (MOPS)
2. Urząd Miasta w Ostrowcu Świętokrzyskim ul. Głogowskiego 3/5 (UM), w szczególności:
 - Wydział Mienia Komunalnego (WMK),
 - Wydział Spraw Obywatelskich (WSO),
 - Wydział Edukacji i Spraw Społecznych (WEiSS),
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)
4. Straż Miejska w Ostrowcu Świętokrzyskim ul. Świętokrzyska 22 (SM)
5. Zakład Usług Miejskich w Ostrowcu Świętokrzyskim ul. Żabia 23 (ZUM)
6. Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim Aleja 3 Maja 36 (PUP)
7. Komenda Powiatowa Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim Aleja 3 Maja 9 (KPP)
8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim ul. Świętokrzyska 22 (PCPR)
9. Ośrodek Leczenia Zaburzeń Psychiczych i Uzależnień "Eskulap" w Ostrowcu Świętokrzyskim ul. Henryka Sienkiewicza 80 (ESKULAP)
10. Świętokrzyski Ośrodek Terapii w Ostrowcu Świętokrzyskim os. Ogrody 10A/3U (ŚOT)
11. Polski Komitet Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim ul. Samsonowicza 17a (PKPS)
12. Oddział Regionalny Polskiego Czerwonego Krzyża w Ostrowcu Świętokrzyskim ul. Stodolna 30 (PCK)
13. Fundacja "Pomocna Dłoń" w Ostrowcu Świętokrzyskim Aleja 3 Maja 73 (FUNDACJA):
 - Centrum Integracji Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim Aleja 3 Maja 73 (CIS)
 - Klub Integracji Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim Aleja 3 Maja 73 (KIS)
14. Spółdzielnia Mieszkaniowa "Krzemionki" w Ostrowcu Świętokrzyskim os. Stawki 45 (ZARZĄDCY LOKALI)
15. Ostrowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa w Ostrowcu Świętokrzyskim ul. Jana Kochanowskiego 5 (ZARZĄDCY LOKALI)
16. Ostrowieckie Towarzystwo Budownictwa Społecznego w Ostrowcu Świętokrzyskim ul. Henryka Sienkiewicza 65/10 (ZARZĄDCY LOKALI)
17. Spółdzielnia Mieszkaniowa "Hutnik" w Ostrowcu Świętokrzyskim ul. Tadeusza Kościuszki 5 (ZARZĄDCY LOKALI).

Uzasadnienie

Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Wspierającego Rozwiązywanie Problemu Bezdomności w Ostrowcu Świętokrzyskim na lata 2017 – 2020 jest zadaniem własnym gminy w zakresie tworzenia programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Podstawą do powstania niniejszego dokumentu jest art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016r. poz. 930, z późn. zm.) i jest on integralną częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ostrowiec Świętokrzyski na lata 2014 – 2021.

Gminny Program Wspierający Rozwiązywanie Problemu Bezdomności w Ostrowcu Świętokrzyskim na lata 2017 – 2020 powstał w wyniku rozeznanych na terenie Gminy Ostrowiec Świętokrzyski potrzeb, a przyjęcie go do realizacji pozwoli na zrozumienie i wsparcie działań, które będą przeciwdziałały zjawisku bezdomności. Program daje możliwość skoordynowania działań pomiędzy instytucjami – Partnerami realizującymi zadania spoza obszaru pomocy społecznej, co stanowi niezbędny zasób nie tylko do jego realizacji oraz pozyskiwania środków finansowych na powyższe zadania.

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Ostrowcu Świętokrzyskim
mgr Magdalena Salwerowicz